

**DIVÁCI MI DAJÍ VĚDĚT,
AŽ O MĚ PŘESTANOU STÁT**

Hraju jen sám sebe

Jeho písničky a hudební komedie provázejí životem už několikátou generaci. JIŘÍ SUCHÝ, muž devatera uměleckých řemesel, básník, textař, skladatel, spisovatel, zpěvák, herec, hudebník, grafik, režisér (a k tomu zakladatel a ředitel divadla Semafor). Právě slaví pětáosmdesáté narozeniny (1. října), přesto jako by se ho čas netknul. Zůstává svěží, vtipný, pohotový. Jak vzpomíná na Wericha či Šlitru? Jak odměňuje své herce za nápady? Proč mu utekli někteří diváci a proč jiní chodí posedět denně? Co mu píší dnešní teenageri? A co ho pořád žene dopředu? S laskavostí sobě vlastní odpovídá, ale současně mává rukou: „Znám ještě starší lidi.“

■ Kolik hodin má váš den? Jak zvládnete tak velké množství práce?

Někdy mi těch dvanácti patnácti hodin nestačí. Ale zas přicházejí poklidnější dny, které mi ty švančiny vynahrávají. Ne že bych neměl do čeho pchnout, ale v pohodě pracuji od rána do večera. Pořád mě baví vymyslet něco nového. Nemusel bych. Ale já chci. A smích má na člověka blahodárny vliv, prodlužuje život. Některým si sice radí, ať toho už nechám, jenže to nejsou mi přátelé. Diváci mi dají vědět, až o mě přestanou stát. Zatím se nic takového neděje, což mě náramně těší.

■ Jste ranní ptáče, nebo sova?

Obojí. Spát chodím kolem jedné a probuzím se v půl páté, v pět. Pracuji tak půldruhé hodinky, v šest se zas natáhnu a spím tak do osmi.

■ Skamarádili jste se s Facebookem, předpokládám, že tvoříte na počítači.

Samozřejmě. Naštěstí jsem získal asistentku Irenu Zlámalovou, říká se jí Airin. To je počítačový fanatik. Dodává materiály na web Semaforu, sleduje můj blog *Starou frontu zítřka*, i Facebook, abych nic neopomněl. Znájmí ji už jako čtrnáctiletou. Stávala se svou sestrou před divadlem, a když jsem odcházel, doprovázely mě k autu, kladly mi větečné otázky a odpovědi si zapisovaly. Airin je rovněž workoholik, ale daleko mladší, a tudíž temperamentnější než já. Kolikrát ji usměrňuji, když už kladá bytem. Zneklidňuje me, jak běží z místnosti, kde pracuje, přes další dva pokoje. Můj syn jí říká torpédo, což je výtěšné.

■ Potřebujete k práci klid, nápady musíte vytěsňovat, anebo je hradíte do placu a sledujete, jak košťati?

Nejdřív píšu sám. Pak se zkouší a kolikrát ani nestačím sledovat, jak naskakují další a další nápady. A já je odměťuji! To mám od Jana Wericha. Když někdo přibíhodi podobně, tak je akceptábil, ocením ho. Nastřádal jsem si krabici paděsitelkorun. Stačí poznamenaná, "Hele, já přijdu z druhé strany, to bude překvapivější...". A hned mu přimážu čárku. Za výborný nápad dostane třeba dvě nebo i tři paděsitelkoruny. Takový režim u nás panuje, každý si může přilepšit. Stačí větička a má vyděláno.

■ Tak snadno se rodi humor?

To za ne, humor většinou obstarávám já. Musím se pochlibit – rozesát diváky, to mi pořád jde. Nic si nenamlouvám, večer slyším, jak publikum hřmí. Dodavatel hu-

Jiří Suchý se svým o 14 let mladším bratrem Ondřejem, který je textářem a filmovým historikem. Společně vydali knihu rozhovorů.

„Smích má na člověka blahodárny vliv.“

■ Na stránkách divadla píšete, že vykonáváte sedm funkcí. Které to jsou?

Jsem autorem, scenáristou, návrhářem kostýmů, režisérem, hercem, řidičem. Občas přemýšlím, že mě jednou zavrou, protože nestihnu ani zjistit, co jsem všechno popepsal. A ještě jsem skladatelem, tak vidíte, sedm funkcí.

■ Jste umělec, ale taky řídíte divadla, které se dnes může chovat komerčně. Jak se váš pere tvůrce a ředitel?

Za minulého režimu jsme byli nastraženi proti úkladům tehdejší ideologie. Když jeji moc padla, obával jsem se, že už nebudu mít proti čemu brojit a bude mi to scházet. Vždycky mě nabudilo, když jsem zachraňoval divadlo – dvakrát jsem ho zachraňoval více těžko, ale podarilo se to. Ale naštěstí nastaly neměnné zálužné a těžké ekonomické problémy, a tak zas brojím tímto směrem. Nic jednoduchého, ale překonat se dají, navzdory kapitalistickému zřízení jsme tady stále. V jedné řadě říkáme, že podle mě je kapitalismus lepší než socialismus, ale je horší, než jsem čekal. A to je asi pravda.

■ Na koho z té dlouhé řady talentů obzvlášť rád vzpomínáte?

Samozřejmě na ty první. Začínali jsme jako totální amatéři. Nověříjí jsme si, tak jsme zvolali herecká esa Horníčka, Kopeckého, Filipovského. A najednou k nám přišel sklábek Matuška, Pilarová... Ukázalo se, že pro republiku existují talenti, o nichž nikdo nemá tušení.

■ Co Teba Jelineka a Malknechtová, kteří živili Motyly?

Jiřího Jelineka jsem měl moc rád, měl bezvadnou povahu, byl bohužel alkoholik.

V představení už ani nedozpívá písničku. Nerad jsem mu říkal: Pane Jelineku, musíme se podělit. Na Hlavním nádraží leplí nástenky a brzo potom zemřel. Notorický alkoholik byl i Evžen Jegorov, saxofonista a herec. Ptal se mě, jestli ho vezmu zpět, až se vyléčí. Aby měla rodina co vzít, prodal svůj divadelní vůz z 30. let, který si doslova přestavoval, a šel na čtvrt roku na léčení. Potom jsme ho znovu přijali. Po představení sedával v klu-

„Máme několik diváků, kteří přicházejí denně.“

bu u sodovky. Byl úplně jiný, smutný, málomluvný. Ale byl to bezvadný kamarád a byl jsem šťastný, že jsem ho mohl vzít zpátky. Jana Malknechtová se vdala do Švédska. Jednou jsem psal o novinách v Semaforu, chtěl jsem ji zmínit, jenže jsem si nevzpomněl, jak se jmenuje. Zatelefonoval jsem jí a patrně ji probudil. Představte si, sama si nemohla vybat, jaké má příjmení. Trvalo chvíli, než vyřkla: „Cederstrandová přece!“ Když jsme vystupovali s Jitkou Molavcovou u New Yorku, vynořila se mezi diváky. A to bylo naposledy, kdy jsem ji viděl.

■ Dnes u vás hrají potomci herců a zpěváků, kteří tam vystupovali před lety. Třeba děti Dády Patrasové nebo syn Pavla Koptý Václav. Platí generaci vazby i v publiku, chodí k vám děti vašich věrných návštěvníků?

Publikum mám dokonale zmapované, protože mi velmi záleželo na tom, abych věděl, pro koho budu hrát. To současné tvoří lidé středního věku, tak od 40 do 60 let, což jsou potomci teenagerů ze šedesátých let, a těch je jenomice. Hodně je třicátníků. A jisté procento těch nejstarších. Když jsme ovšem hráli *Začalo to akordem*, což bylo o začátcích v Reduti, divila byste se, kolik jich dorazilo. Jejich hlavy vypadaly jako moře pívni pěny. Mládež chodí také, jsou v menšině, ale mnohdy je ta menšina početná.

■ Vy to ale máte důkladně podchyceno...

Vytvájí si některé řady a soustavně je sledují. Taký jsem zjistil, že bych mohl mít zkravený dojem, protože mládež vybírá nejlevnější místa, takže musím zalovit tam. Svůj průzkum si hlídám. Mládež od těch 15 do 25 let je sice méně než kdysi, ale jsou inteligentnější, a to mě těší. Dřív mi psali: „Pane

Suchý, pošlete mi fotku s podpisem, sbírám herce a krasobruslaře.“ Dneska se zamýšlejí nad tím vším. Pochopil jsem, že je zajímavý Semafor, protože patří k pražské kultuře. Z některých jsou štamgasti a chodí pořád. A vite, co je neuvěřitelné! Něme několik diváků, kteří přicházejí denně. Jednu hru vidí třeba 60krát nebo 80krát. Jeden z věrných, pan doktor Novák, mi dal zajímavou odpověď: „Někdo si chodí denně sednout do hos-

pody a nasává, protože je mu při tom dobře. A mně je dobře v Semaforu, a tak si zajdu poslechnout do Semaforu.“

■ Semafor jste založil s Jirím Šiltrem a Ferdinandem Havlíkem v roce 1959. To bylo tak snadné otevřít si v těchto letech divadlo?

Představte si, že ano. Začali jsme s Divadlem Na zábradlí, tehdy nám pomohly dvě dámy z Národního výboru hlavního města Prahy. Kvůli nám vznikla kategorie ma-

▲ Jana Malknechtová se provdala do Švédska a z české hudební scény zmizela.

▲ Evžen Jegorov (na snímku s Jitkou Molavcovou) působil jako saxofonista v divadle Semafor až do své smrti v roce 1992.

K muzikálu *Kdyby tisíc klavírů* z roku 1966 složil Jiří Šlitr hudbu a Jiří Suchý byl spoluautorem scénáře. Ve filmové komedii o záměné zbranži hudební nástroje si pal až zahráli.

Jiří Suchý má doma už diamantovou desku Supraphonu. K jeho narozeninám nyní vyšly tři CD po názvem *Jiří Suchý: Zlatá kolekce (Kdykoliv, kdekoliv)*.

JIŘÍ SUCHÝ (85)

Narodil se 1. října 1931 v Klatovech. Od pěti let žije v Praze. Ve filmu se poprvé objevil ve 13 letech (1944), kdy hrál komparz ve snímku *Sobota*.

V roce 1947 začal pracovat jako grafik v reklamních ateliérech Propagační tvorba. Tam se seznámil se zpěvákem Viktorem Sodomou, díky kterému poznal závodní klub Reduta, kde se hrálo hudební divadlo a kabarety. Po vojně tam začal pracovat, pak s Ivanem Vysokým založil Divadlo Na zábradlí a v roce 1959 s Jiřím Šlitrem divadlo Semafor.

Je autorem desítek divadelních her, podílel se jako autor textů písní a scénarista na řadě filmů (mj. *Kdyby tisíc klarinetů*, *Dobře placená procházka*, *Zločin v šantánu* atd.), v některých i hrál. Napsal čtyři desítky knih.

Jako textař (hudbu zpravidla složil Šlitr) je podepsán pod spoustou hudebních hitů: *Ach, ta láska nebeská* (Matuška, Pilarová), *Babetta, Blues pro tebe*, *Dotýkat se hvězd* (Pilarová, Gott), *Honky tonky blues*, *Jó, to jsem ještě žil*, *Klokočí*, *Krajina poseda tímou*, *Obnošená vesta*, *Oči sněhem zaváté* (Gott), *Pramínek vlasů*, *Purpura*, *Tak abyste to věděla* (Hegerová, Matuška, Gott), *Všera neděle byla* (Filipovská), *Malé kotě* atd.

Byl dvakrát ženatý. Jeho syn Jakub se věnuje reklamní grafice, připravuje i programy pro Semafor, o nich se říká, že jsou nejhezčí ze všech pražských divadel. Má dva vnuky Vitka (19) a Adama (12).

Jeho o 14 let mladší bratr Ondřej se směřuje stejně rád jako on.

je tisk uhnuté, rozmazaný. Sbíral jsem tak antické mince. Říkal jsem si, že tenhle denár je možná z oněch třiceti stříbrných, které dostal Jidáš za svou zradu. Jan Werich taky sbíral mince, věděl o nich všechno, ale sbíral je jinak než já. „Když mi zbudou nějaké peníze, koupím si za ně zlatou mincičku a dám si ji do hrnku. Jednou takhle zatahnu roletu, mince vysypu na stůl a budu se v nich přehrabovat,“ těšil se. K Werichovi jsem choval velký obdiv, byl to mimořádný člověk. A pak Horníček, ten říkal, že má dva učitele. O 14 let staršího Wericha a o 14 let mladšího Suchého. Ale ve skutečnosti jsem se učil já od něj.

■ Váš tatínek byl truhlář, hrál loutkové divadlo, tam někde jsou vaše umělecké kořeny?

Vždycky tihnul k hudbě. Ještě v Klatovech hrál v kavárenské kapele na bicí. V tamburašském orchestru zas na mandolinu. Proto mi taky koupili harmoniku, po níž jsem toužil, a už v pěti letech jsem chodil do houslí. Byl truhlář, pak telegrafista na dráze a skončil u železničního filmu. Hodně mě podporovala maminka. Když se ukázalo, že mám talent, rozhodla, že se postěhujeme do Prahy. Neustále zpívala, dodneska si vyčítám, že jsem se jí nezeptal, kde čerpala repertoár. Neměli jsme ani gramofon, ani rádio, byli jsme chudobná rodina. Znala zpaměti operní árie, operetní songy, Ježkovy písničky, kabaretní sláгры, národní písničky. Byla muzikou prosáklá.

■ Vaše první žena Běla byla grafička a výtvarnice a pracovala v Semaforu, bylo fajn být v jednom divadle?

Navzájem jsme se doplňovali, byl to ideální stav. Běla divadlo cítila, neměla ráda nové kostýmy, raději přeshávala ty staré, aby z nich dýchala člověčina. Nebo vytvořila včas nové

a přes léto je na zahrádě nechávala vysušovat. Naše manželství byl nesmírně šťastný vztah. (Zemřela v roce 1986. Jiří Suchý si pak v roce 2006 vzal o šestáctičtyřlet mladší Markétu, šatnářku v Semaforu, rozvedli se po šesti letech, pozn. red.)

■ Teď vás čekají oslavy, těšíte se?

Kdyby bylo na mě, žádná oslava nebude. Ale muzej jsem vzít v potaz, že hodně lidí chce narozeniny prožít se mnou. A někteří by mě mohli podezírat, že o ně nestojím.

■ Supraphon vydává Zlatou kolekci vašich písniček, to je krásný dárek. Bylo těžké vybrat na trojčedáčko pouze 73 písní?

Výběr jsem svěřil Lukášovi Bernému, který má o Semaforu lepší přehled než já. V albu jsou osvědčené hity, ale i písničky, které jsou lidem většinou utajeny. Třeba *Když je mi nejhůř* nebo *Dědečkova noční košile*, co jsme napsali s Kapitánem Kidem (Jaroslavem Velinským, pozn. red.). Taký *Kdykoliv, kdekoliv* podle písně, která se stala znělkou seriálu ČT *Život je ples* a moc se líbila.

Daniela Kupsová

